

Spis treści

	Przedmowa	13
1.	Podstawy prawa	17
1.1.	Podstawowe pojęcia z zakresu prawa	17
1.1.1.	Definicja prawa	17
1.1.2.	Prawo przedmiotowe a prawo podmiotowe	23
1.1.3.	Inne podziały prawa	24
1.1.4.	Świadomość prawna i praworządność	26
1.1.5.	Prawo pozytywne a prawo naturalne	30
1.2.	Systematyka prawa	34
1.2.1.	Pojęcie systemu prawa	34
1.2.2.	Działy prawa	35
1.2.3.	Gałęzie prawa	35
1.3.	Źródła prawa	37
1.3.1.	System źródeł prawa	37
1.3.2.	Źródła prawa powszechnie obowiązującego	38
1.3.3.	Źródła prawa o charakterze wewnętrznym	50
1.4.	Stanowienie, obowiązywanie i stosowanie prawa	52
1.4.1.	Stanowienie aktów normatywnych	52
1.4.2.	Publikowanie aktów normatywnych	54
1.4.3.	Obowiązywanie prawa	60
1.4.3.1.	Obowiązywanie normy prawnej na płaszczyźnie terytorialnej	61
1.4.3.2.	Obowiązywanie normy prawnej na płaszczyźnie osobowej	61
1.4.3.3.	Obowiązywanie normy prawnej w czasie	62
1.4.4.	Stosowanie prawa	63

1.4.5.	Przepis prawa jako podstawowa jednostka aktu normatywnego	63
1.5.	Prawo konstytucyjne	66
1.5.1.	Pojęcie i przedmiot prawa konstytucyjnego	66
1.5.2.	Podstawowe zasady konstytucyjne	66
1.5.3.	Zasada trójpodziału władzy	69
1.6.	Prawo Unii Europejskiej	70
1.6.1.	Czym jest Unia Europejska	70
1.6.2.	Źródła prawa Unii Europejskiej	71
1.6.3.	Karta praw podstawowych	73
1.6.4.	Trybunał Sprawiedliwości UE	74
1.7.	Prawo międzynarodowe	75
1.7.1.	Podział prawa międzynarodowego	75
1.7.2.	Prawo międzynarodowe publiczne	76
1.7.3.	Prawo międzynarodowe prywatne	77
2.	Prawo prywatne	79
2.1.	Prawo cywilne – część ogólna	79
2.1.1.	Wstęp do prawa cywilnego	79
2.1.2.	Zasady prawa cywilnego	81
2.1.3.	Najważniejsze pojęcia w prawie cywilnym	83
2.1.4.	Obliczanie terminu zgodnie z Kodeksem cywilnym	91
2.2.	Prawo rzeczowe	93
2.2.1.	Wstęp do prawa rzeczowego	93
2.2.2.	Czym jest rzecz	94
2.2.3.	Własność	96
2.2.4.	Użytkowanie wieczyste	98
2.2.5.	Służebność	99
2.2.6.	Użytkowanie	100
2.2.7.	Księgi wieczyste	101
2.3.	Prawo zobowiązań	103
2.3.1.	Wstęp do prawa zobowiązań	103
2.3.2.	Czym jest zobowiązanie	104
2.3.3.	Odszkodowanie a zadośćuczynienie	107
2.3.4.	Umowa sprzedaży	109

2.3.5.	Umowa poręczenia	111
2.3.6.	Zaliczka czy zadatek	112
2.3.7.	Umowa najmu	113
2.4.	Prawo spadkowe	118
2.4.1.	Wstęp do prawa spadkowego	118
2.4.2.	Dziedziczenie ustawowe i testamentowe	120
2.4.2.1.	Dziedziczenie ustawowe	121
2.4.2.2.	Dziedziczenie testamentowe	122
2.4.3.	Przyjęcie spadku	123
2.4.4.	Zachówek	125
2.5.	Prawo rodzinne	126
2.5.1.	Wstęp do prawa rodzinnego	126
2.5.2.	Małżeństwo	126
2.5.2.1.	Intercyza	130
2.5.2.2.	Rozwiązanie małżeństwa	130
2.5.3.	Świadczenia alimentacyjne	131
2.6.	Prawa konsumenta	136
2.6.1.	Wstęp do praw konsumenta	136
2.6.2.	Prawo do informacji	137
2.6.3.	Prawo odstąpienia od umowy	138
2.6.4.	Reklamacja a rękojmia	140
2.7.	Prawo własności intelektualnej	144
2.7.1.	Wstęp do prawa własności intelektualnej	144
2.7.2.	Kim jest twórca	146
2.7.3.	Sztuczna inteligencja a prawa autorskie	148
2.7.4.	Domena publiczna	148
2.7.5.	Wykorzystywanie cudzych utworów	149
2.7.6.	Ochrona wynalazków	151
2.7.7.	Co oznaczają ®, © i ™	156
2.8.	Prawo pracy	157
2.8.1.	Wstęp do prawa pracy	157
2.8.2.	Stosunek pracy a umowa o pracę	159
2.8.3.	Forma i treść umowy o pracę	161
2.8.4.	Wynagrodzenie pracownika	162
2.8.5.	Urlop wypoczynkowy	163
2.8.6.	Odpowiedzialność pracownika	165

2.8.7.	Zakończenie współpracy między pracownikiem a pracodawcą	165
2.8.7.1.	Ochrona pracownika przed rozwiązaniem stosunku pracy	168
2.8.7.2.	Ochrona pracownic w ciąży	168
2.8.7.3.	Świadcstwo pracy	169
2.8.8.	Prawo do zasiłku dla bezrobotnych	170
2.8.9.	Umowa o pracę a umowy cywilnoprawne	174
2.9.	Prawo gospodarcze	176
2.9.1.	Wstęp do prawa gospodarczego	176
2.9.2.	Ingerencja państwa w prywatne przedsiębiorstwa	177
2.9.3.	Formy prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce	178
2.9.4.	Jednoosobowa działalność gospodarcza	180
2.9.5.	Spółka cywilna	182
2.9.6.	Spółki handlowe	182
2.9.7.	Fundacje i stowarzyszenia	184
3.	Prawo publiczne	185
3.1.	Prawo administracyjne	185
3.1.1.	Wstęp do prawa administracyjnego	185
3.1.2.	Administracja publiczna	186
3.1.3.	Budowa prawa administracyjnego	197
3.1.4.	Zasady prawa administracyjnego	198
3.1.5.	Źródła prawa administracyjnego	198
3.1.6.	Formy działania administracji określone przez prawo	204
3.2.	Prawo karne	209
3.2.1.	Wstęp do prawa karnego	209
3.2.1.1.	Definicja prawa karnego i jego funkcje	209
3.2.1.2.	Źródła prawa karnego	210
3.2.1.3.	Zasady prawa karnego	211
3.2.2.	Odpowiedzialność karna	213
3.2.2.1.	Pojęcie i przesłanki odpowiedzialności karnej	213
3.2.2.2.	Wiek odpowiedzialności karnej (odpowiedzialność nieletnich)	214

3.2.2.3.	Formy popełnienia przestępstwa	216
3.2.2.3.1.	Sprawstwo	217
3.2.2.3.2.	Podżeganie	217
3.2.2.3.3.	Pomocnictwo	217
3.2.3.	Pojęcie i klasyfikacja przestępstw	218
3.2.3.1.	Podział przestępstw	218
3.2.3.2.	Kryterium wagi czynu	219
3.2.3.3.	Kryterium formy winy (sposobu działania sprawcy)	219
3.2.3.4.	Kryterium skutku przestępstwa	220
3.2.3.5.	Kryterium sposobu ścigania	220
3.2.3.6.	Kryterium rodzaju dobra prawnego	221
3.2.4.	Środki karne i sankcje	222
3.2.4.1.	Rodzaje kar przewidzianych w polskim prawie karnym	222
3.2.4.2.	Środki karne, zabezpieczające i probacyjne	223
3.2.4.3.	Okoliczności wpływające na wymiar kary	225
3.2.5.	Przestępstwa przeciwko podstawowym dobrom	227
3.2.5.1.	Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	228
3.2.5.2.	Przestępstwa przeciwko mieniu	229
3.2.5.3.	Przestępstwa przeciwko wolności	230
3.2.5.4.	Przestępstwa przeciwko godności	230
3.2.6.	Prawa i obowiązki w świecie prawa karnego	231
3.2.6.1.	Prawa i obowiązki pokrzywdzonego	232
3.2.6.2.	Prawa i obowiązki osoby podejrzanej, podejrzanego, oskarżonego i skazanego	233
3.2.6.3.	Ochrona świadków i ofiar przestępstw	237
3.3.	Prawo finansowe	239
3.3.1.	Wstęp do prawa finansowego	239
3.3.2.	Prawo finansów publicznych	243
3.3.2.1.	Podstawowe funkcje finansów publicznych	247
3.3.2.2.	Jednostki organizacyjne	249
3.3.3.	Prawo podatkowe	251
3.3.3.1.	Wstęp do prawa podatkowego	251
3.3.3.2.	Podatek i inne daniny publiczne	251
3.3.3.2.1.	Podatek	253
3.3.3.2.2.	Płatnicy	254

3.3.3.2.3.	Podział podatków	255
3.3.3.2.4.	Podatki bezpośrednie i pośrednie	255
3.3.3.2.5.	Funkcja podatków	256
3.3.4.	Prawo budżetowe	256
3.3.4.1.	Wstęp do prawa budżetowego	256
3.3.4.2.	Budżet państwa i jego uchwalenie	257
3.3.4.3.	Budżet jednostek samorządu terytorialnego (JST)	262
4.	Postępowania cywilne, karne i administracyjne	265
4.1.	Trzy gałęzie prawa oraz trzy procedury	265
4.1.1.	System prawny	265
4.1.2.	Cel tworzenia kodeksów postępowania	266
4.1.3.	Przewodnik po sali sądowej	266
4.2.	Postępowanie cywilne	269
4.2.1.	Postępowanie cywilne oraz cel wprowadzenia Kodeksu postępowania cywilnego	269
4.2.2.	Podstawowe cechy postępowań procesowego i nieprocesowego	271
4.2.3.	Wszczęcie postępowania cywilnego	273
4.2.3.1.	Wszczęcie postępowania cywilnego poprzez zgłoszenie pozwu	273
4.2.3.2.	Dodatkowe obowiązkowe elementy pozwu	274
4.2.3.3.	Wszczęcie postępowania cywilnego i dalsze czynności z tym związane	275
4.2.3.4.	Rodzaje właściwości sądu w sprawach cywilnych	276
4.2.4.	Przebieg postępowania cywilnego	277
4.2.4.1.	Postępowanie celem przygotowania rozprawy	277
4.2.4.2.	Rozprawa	278
4.2.4.3.	Orzeczenia	278
4.2.5.	Mediacja	279
4.2.5.1.	Zasady mediacji	280
4.2.5.2.	Mediator	281
4.2.5.3.	Uгода mediacyjna	282
4.2.6.	Rodzaje powództw w postępowaniu cywilnym	282
4.2.6.1.	Forma redakcji żądania pozwu o zasądzenie świadczenia	282

4.2.6.2.	Powództwo o ustalenie prawa lub stosunku prawnego	283
4.2.6.3.	Powództwo o ukształtowanie prawa lub stosunku prawnego	283
4.2.7.	Weryfikacja orzeczeń w postępowaniu cywilnym	284
4.2.7.1.	Apelacja	286
4.2.7.2.	Nieważność postępowania cywilnego	287
4.2.7.3.	Zażalenie w postępowaniu cywilnym	288
4.2.7.4.	Nadzwyczajne środki zaskarżenia	289
4.2.8.	Postępowanie zabezpieczające	289
4.2.9.	Postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności	290
4.2.10.	Sądowe postępowanie egzekucyjne	291
4.2.10.1.	Organy działające w postępowaniu egzekucyjnym	292
4.2.10.2.	Podstawa egzekucji	293
4.2.10.3.	Rodzaje egzekucji	295
4.2.10.4.	Poszukiwanie majątku dłużnika	296
4.2.10.5.	Przebieg postępowania egzekucyjnego	296
4.2.10.6.	Ograniczenia egzekucji	297
4.3.	Postępowanie karne	298
4.3.1.	Wstęp do postępowania karnego	299
4.3.2.	Przesłanki procesowe	300
4.3.3.	Sąd w postępowaniu karnym	301
4.3.4.	Strony procesowe	301
4.3.5.	Prawo do obrony	302
4.3.6.	Postępowanie prywatnoskargowe	303
4.3.7.	Etapy postępowania karnego	304
4.3.8.	Orzeczenia w postępowaniu odwoławczym (apelacyjnym)	309
4.3.9.	Nadzwyczajne środki zaskarżenia	309
4.3.10.	Postępowanie wykonawcze	310
4.4.	Postępowanie administracyjne	310
4.4.1.	Wiadomości ogólne	310
4.4.2.	Zakres zastosowania Kodeksu postępowania administracyjnego	311
4.4.3.	Podmioty i uczestnicy postępowania administracyjnego	311

4.4.4.	Znaczenie zasad postępowania administracyjnego	312
4.4.5.	Zasady postępowania administracyjnego	313
4.4.6.	Przebieg postępowania administracyjnego	314
4.4.7.	Etapy postępowania administracyjnego	314
4.4.8.	Dwuinstancyjność postępowania administracyjnego	315
4.4.9.	Prawo do odwołania od decyzji administracyjnej	316
4.4.10.	Zaskarżenie decyzji i postanowienia	317
4.4.11.	Decyzje ostateczne	317
4.4.11.	Uchylenie i zmiana ostatecznych decyzji	318
4.4.12.	Kontrola sądowa decyzji ostatecznych	319
	Słownik pojęć	321
	Pojęcia w języku łacińskim, które warto znać	363
	Paremie łacińskie	365
	Bibliografia	369
	O Autorach	377